

درد و اختلال در سیستم جوونده

دکتر سپیده فروغی^۱

۲- از دست دادن دندانهای خلفی .

۳- تغییرات latrogenic

تغییرات latrogenic در روابط اکلوزالی ، توسط دندانپزشک ، بطور ناآگاهانه و غیر عمدی ایجاد می شود . یک پرکردگی دارای تماس زودرس در سطح اکلوزال دندان می تواند از طریق سیستم پروپریوسپتو (Proprioceptive) سبب تغییر طرح بستن فک شود (۱).

سیستم عصبی - عضلانی در مقابل تماس های نا هماهنگ دندانانی به دو روش عکس العمل نشان می دهد، یا با تغییر الگوی بستن فک از آنها دوری می کند ، یا با جستجو و سایش روی آنها، سعی در محو تماسهای مزاحم می نماید . فعالیت عضلانی ناشی از استرس ، به فرم فشردن دندانها به هم (Clenching) و ساییدن دندانها (bruxism) ، بدون شک یکی از مهمترین دلایل بیماریهای دندانانی است . زمانیکه سایش حالتی موقتی دارد، "Parafunctional Grinding" نامیده می شود ، اما هنگامی که به صورت یک عادت مزمن مخرب در می آید "Bruxism" نام می گیرد . این دسته از اعمال سیستم جوونده را " پارافانکشن " گویند (۲).

تغییر در فرم و الگوی بستن فک، ممکن است متعاقب از بین رفتن یک دندان ایجاد شود . در این موارد ، دندانهای مقابل و مجاور ، به فضای خالی دندان ، تمایل و انحراف پیدا می کنند و در نتیجه در حین حرکات فک نیروهای غیر طبیعی بر آنها وارد می شود . وارد شدن چنین نیروهایی بر یک دندان پروپریوسپتورهای الیاف پریودنت را تحریک کرده و این تحریکات از طریق عمل Proprioception ، عضلات جوونده را فعال می کنند تا مندیبل را طوری حرکت دهند که هنگام بستن فک ، دندانها کمتر تحت تروما قرار گیرند . بنابراین

مقدمه

مفصل گیجگاهی فکی (TMJ) ، دندانها ، عضلات جوونده و دستگاه عصبی مرکزی ، اجزاء سیستم جوونده را تشکیل می دهند. حرکات فک پایین ، در اثر عمل متقابل عضلات ، مفاصل دو طرف فک و دندانها که توسط سیستم عصبی مرکزی هماهنگ و کنترل می شود، رخ می دهند. هرگونه تغییری در یکی از این اجزاء، بخشهای دیگر را تحت تأثیر قرار داده و هماهنگی و توازن سیستم را مختل می سازد.

اختلال سیستم جوونده از سه طریق مرتبط به هم بروز می نماید:

■ اختلالات دندانانی

■ اختلالات عضلانی

■ اختلالات مفصلی

اختلالات دندانانی

استخوان مسندبیل دارای سه آرتیکولیشن (Articulation) می باشد (مفاصل دو طرف و دندانها). در حالت نرمال بین این سه آرتیکولیشن ، توازنی وجود دارد که سبب به هم رسیدن دندانهای دو طرف فک ، بطور همزمان و هماهنگ ، می گردد. این توازن ممکن است به علل متعدد به هم خورده و موجب اختلال شود . یکی از این علتها تغییرات سطوح دندانانی از حالت نرمال می باشد.

بطور کلی تماس دندانهای فک پایین تحت عنوان "Occlusion" بررسی می شود . تغییرات اکلوزن که به طور پاتولوژیک روابط فکین را تشکیل می دهند، در سه گروه زیر بررسی می شوند :

۱- اختلالات مادرزادی یا رشدی - تکاملی .